

SEMINARI DE COEDUCACIÓ: “ENTRE IMATGES DE DONES”

V. Mengual, M. Borràs, A. Granero

Per iniciativa de l'Organització de Dones de la Confederació d'STEs, els dies 26 i 27 d'abril va tenir lloc a Segovia un Seminari de Coeducació amb el títol “Entre imatges de dones”.

El curs, a càrrec de Pilar Aguilar Carrasco, va tractar sobre “Els temes transversals i l'educació en normes, valors i actituds”, i “La metodologia per analitzar imatges amb l'alumnat. Pràctiques d'anàlisi”. El dissabte ens endinsàrem en el món de la narració filmica i la seva incidència en la transmissió de valors i actituds en el nostre alumnat.

Ningú no qüestionaria la importància que els mitjans audiovisuals tenen en la nostra cultura, però difícilment som conscients de fins a quin punt la imatge predomina sobre qualsevol altre tipus de missatge. Donam credibilitat a la mirada per damunt de les paraules; mai no dubtam d'allò que hem vist però, de vegades, dubtam del que hem escoltat o llegit.

“Veure” és l'activitat no obligatòria a la qual es dedica més temps, molt més que a parlar amb les amistats, llegir o practicar algun esport. Les imatges ens envolten, se'ns imposen per tot arreu i ens transmeten maneres de pensar i de sentir. A través de la mirada també s'aprenen les emocions, i les imatges sobre les dones que ens ofereixen a través de la publicitat i del mitjans audiovisuals donen un model pobre i repetitiu: dona passiva, subordinada, dona

com a premi de aventurer està salvant a la xica). Poques vegades les imatges presenten una dona decidida i amb criteri. “Fora de l'àmbit familiar i de les tasques humanitàries, la dona val més que no s'hi fiqui si vol ser feliç”, això és el que ens diuen, d'una manera implícita, moltes pel·lícules i mitjans de comunicació.

És cert que la família i la televisió són les instàncies que tenen major responsabilitat en la creació dels sentiments i les emocions, però també és cert que és al món afectiu de l'alumnat on intentam arribar des de les Escoles i Instituts per desenvolupar tot aquest bagatge que anomenam temes transversals.

Els docents tenim domini dels continguts acadèmics però tenim menys recursos per tractar el component afectiu. Els nostres discursos antiviolents o a favor de la tolerància i la igualtat es veuen contrarestatos brutalment per pràctiques socials i missatges audiovisuals que es presenten de manera més contundent i atractiva.

Què podem fer des de les institucions educatives? Com hem de construir i/o educar en normes, valors i actituds les noves generacions? Doncs això va ser el tema de la jornada del diumenge de matí. Vàrem estar analitzant bocins i escenes de pel·lícules des de diferents paràmetres.

Partint del fet que l'essència de la imatge és crear i transmetre estructures imaginàries, simbòliques, emotives... en definitiva un món ideològic i afectiu, però a la vegada, una pantalla pel mig permet objectivar l'emoció i proporcionar a l'espectador un grau d'estranyesa i distanciament per abordar certs aspectes. És a dir, la ficció audiovisual permet pensar i intercanviar experiències, pors, dubtes, preservant al mateix temps la pròpia intimitat de l'alumnat..., vàrem arribar a la conclusió que hem d'utilitzar la imatge a l'aula de manera diferent, no es tracta de projectar una pel·lícula i proposar a l'alumnat: en xarram? No! Cal analitzar seqüències curtes amb objectius pedagògics. La meta és capacitar el jovent per descobrir el que veu i, en conseqüència, el que viu i pugui reflexionar-ho. S'ha de fomentar una visió (apropiació personal de la imatge) crítica i reflexiva per tal que els alumnes i les alumnes no siguin receptors passius de les imatges sinó que tinguin unes pautes d'anàlisi que els permetin posar al descobert els missatges ocults (moltes vegades violents, xenòfobs i discriminatoris) que s'amaguen darrere de moltes imatges.

No hem d'utilitzar les ficcions i els documents audiovisuals com un pretext per contar les nostres opinions, tot el contrari, s'han d'emprar per analitzar com es formen les opinions del nostre alumnat, com treballen les imatges el seu inconscient i conscient, la seva emoció, els seus afectes, les seves idees, i tot això, per anar potenciant en les alumnes i els alumnes una mirada desaferrada, lliure de condicionants, un gust format i una actitud crítica davant les imatges que els permeti passar de la passivitat emotiva a l'activitat reflexiva.

Les pràctiques d'anàlisi del llenguatge audiovisual realitzades a Segovia ens dueren a valorar el contingut del curs com a molt interessant i revelador.

Ara ens toca realitzar la feina més feixuga, tots i totes ho hem de posar en pràctica, educar a l'aula, donar la possibilitat de reflexió, davant la imatge tenir opinions sentides i sentiments pensants!. □

